

En aquest número...

- [Les nostres notícies](#)
- [Activitat de la Junta](#)
- [El terme és notícia](#)
- [Les cròniques](#)
- [Novetats](#)
- [Agenda](#)
- [El web recomanat](#)

Recordeu que...

... esperem els vostres suggeriments, les vostres notícies i novetats i tot allò que vulgueu que surti al proper butlletí. Només heu d'escriure un correu a scaterm@iec.cat.

Les nostres notícies

Assemblea General extraordinària

El dia 19 de febrer es va celebrar l'Assemblea General extraordinària, en la qual es van aprovar definitivament els nous Estatuts i el Reglament de règim interior de la SCATERM amb 34 vots a favor i 1 vot en blanc, corresponents als 25 socis assistents (15 d'individuals i 5 de col·lectius).

Actualització de les quotes dels socis

La Junta Directiva ha considerat oportú de fer una actualització de les quotes de soci que s'ajustin a les necessitats actuals de la SCATERM. Les quotes aprovades són de 20 € per soci/sòcia individual i 80 € per soci col·lectiu.

Pressupostos

L'IEC ha concedit a la SCATERM 3.000 € per dur a terme activitats durant el 2009.

Cens actual de socis

Després de fer l'actualització de les inscripcions de socis, actualment la SCATERM té 50 socis, dels quals 34 són individuals i 16 són col·lectius; el quòrum assembleari total, d'acord amb els Estatuts, és de 98 vots.

Activitat de la Junta

El president de la SCATERM, Jaume Martí, ha participat com a representant de la Secció Filològica en la selecció de les candidatures que opten a les Borses d'estudi Generalitat de Catalunya de l'any 2009.

El terme és notícia

El gomboldatge de les persones que dirigeixen equips de treball

De vegades, estem tan enlluernats pel que ens ve de l'altra banda de l'Atlàntic, que ens oblidem que la nostra llengua és tan rica i plena que no cal anar a buscar termes forans per a designar conceptes ben habituals. D'altra banda, el fet que una llengua manlevi un terme (i el concepte corresponent) d'un camp d'especialitat i l'aprofiti per a un altre no implica, forçosament, que, en les altres llengües, serveixi en tots els casos també el mateix terme.

Ara allà sembla que han descobert la sopa d'all de les relacions laborals dins les empreses: si el cap tracta bé els subordinats i aquests se senten motivats per l'empresa, treballen millor; si no, es desmotiven i se senten frustrats. El que dèiem: la sopa d'all.

Doncs bé, això d'ensenyar i acompanyar els estaments de l'empresa durant l'aprenentatge i l'aplicació dels mètodes per a aconseguir que els altres treballadors se sentin motivats s'anomena, en anglès, *to coach*, i els termes de la mateixa família que es fan servir juntament amb aquest són *coach*, *coachee* i *coaching*, que són mots que provenen de l'àmbit esportiu i que es tradueixen per *entrenar*, *entrenador -a*, *entrenat -ada* i *entrenament*, respectivament. Quan aquests termes s'han traslladat en anglès al món dels negocis i de l'empresa en general, en català s'han proposat, de la manera més servil, les mateixes equivalències que per a l'esport, malgrat que el concepte ja no és ben bé el mateix.

El verb anglès *to coach*, com a terme aplicat al món empresarial, equival a impartir un mètode de formació i desenvolupament professionals en què una persona experta i amb una preparació específica orienta i assessora un altre professional, generalment un alt càrrec, en la presa de decisions i en l'anàlisi dels resultats, i l'estimula a descobrir el potencial propi. Amb el procés que es desprèn d'aquest mètode, hom ajuda persones i equips a rendir al màxim de les seves possibilitats. És evident que aquesta aplicació s'allunya bastant del que tots entenem per *entrenar*, perquè hi falta sobretot l'aspecte de l'acompanyament.

En català tenim, des de fa molts anys —si més no, des de final del segle XVIII—, un terme que significa 'tenir sol·lícitament cura (d'algú) fent tot allò que ell tot sol no podria o no sabia fer' i que, per extensió, es podria aplicar amb més precisió a aquest concepte que no pas *entrenar*; es tracta del verb *gomboldar*, el qual té l'avantatge que, com *to coach*, té tota una família de termes al darrere, amb la qual cosa no cal que ens inventem cap derivat a l'hora d'adaptar aquests termes anglesos al català.

Així, l'especialista que prepara i acompanya aquestes persones en el dit procés és el *gomboldador* o *gomboldadora* (que, en anglès, es diu *coach*), la persona que rep aquesta preparació i acompanyament és

el *gombolat* o *gombolada* (en anglès, *coachee*) i l'acció del verb s'anomena *gombolatge*.

És clar que, qui té l'última paraula en la implantació d'un terme són, en primer lloc, els especialistes que l'han d'emprar i els assessors i correctors lingüístics que han de vetllar perquè es faci servir. El temps ens ho dirà; però existir, existeix.

Josep M. Mestres

Les cròniques

III Seminari de la SCATERM

El propassat 19 de febrer es va dur a terme el III Seminari de la SCATERM, dedicat a l'Estació Terminus, estació de treball desenvolupada per l'Institut Universitari de Lingüística Aplicada (IULA) de la UPF. La sessió es va fer al Campus de la Comunicació de la UPF, en una aula amb ordinadors per a tots els assistents perquè poguessin provar l'eina.

La presentació va anar a càrrec de M. Teresa Cabré, catedràtica de la UPF i antiga directora de l'IULA, que va explicar les raons per a l'elaboració d'aquesta eina i en va descriure les característiques generals, i Amor Montaner, llicenciada en Traducció i Interpretació per la UPF i investigadora del grup IULATERM de l'IULA, que va conduir la part pràctica i va guiar els assistents en l'ús de Terminus.

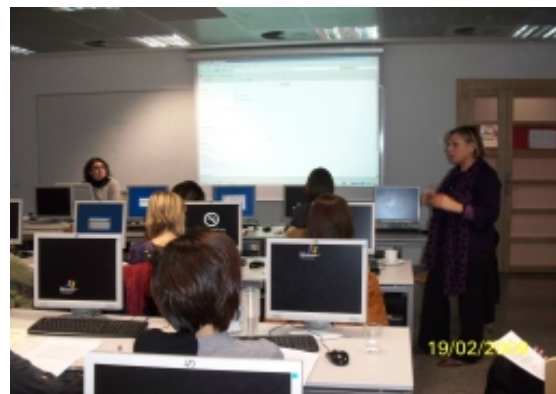
Aquesta ha estat la primera ocasió en què s'ha presentat públicament l'Estació Terminus, que és una eina de gestió integral de la terminologia pensada inicialment perquè els estudiants de terminologia de la UPF disposin d'una eina que els permeti elaborar glossaris seguint la metodologia apresada en les classes teòriques, des de la selecció d'un corpus textual per al buidatge terminològic fins a la confecció del glossari final. Per això, l'Estació Terminus consta de diversos mòduls: mòdul per a la constitució del corpus textual, mòdul d'anàlisi del corpus (obtenció de concordances, *n*-grames, freqüències, etc.), mòdul del glossari, mòdul dels termes (selecció dels candidats a termes, inclusió dels termes seleccionats en el glossari a partir de les dades extrems del corpus), etcètera.

Per a treballar amb l'Estació Terminus cal disposar d'una llicència que permeti l'accés al servidor on l'eina està ubicada (<http://terminus.iula.upf.edu>). El procés de treball, doncs, es fa en línia, encara que el corpus de textos és susceptible de ser desat localment si l'usuari ho desitja. El resultat final de tot el procés, el glossari o glossaris elaborats amb Terminus, s'exporten en format HTML, PDF o TXT, que l'usuari pot desar o usar per a alimentar altres eines. Les dades que s'han carregat en el servidor (corpus de textos, resultats de les anàlisis del corpus, base de dades del glossari, etc.) són informacions temporals que s'esborren al cap d'un mes d'haver deixat de treballar en el projecte.

Com va explicar M. Teresa Cabré, ja fa un any que s'està usant l'Estació Terminus entre els estudiants de la UPF, i això ha servit per a millorar les prestacions de l'eina abans de posar-la a l'abast de tothom. Però no es tracta pas d'una eina tancada; s'hi estan afegint noves prestacions i està previst d'afegir-n'hi de noves.

L'objectiu de l'IULA és convertir l'Estació Terminus en una eina útil per a tots els professionals de la llengua que treballen amb terminologia. I no van desaproveitar l'ocasió que els va oferir aquesta primera presentació pública per a prendre nota d'alguns dels suggeriments que els assistents van fer-los per a millorar alguns aspectes de la gestió terminològica.

Un dels aspectes més rellevants per tal que l'Estació Terminus pugui arribar a ser una eina útil per als professionals de la llengua en general, és el seu caràcter volgutament modelable. Qualsevol de les informacions per a la confecció del glossari és fàcilment adaptable a les necessitats de cada usuari, que poden ser molt variades. A més, s'han previst diversos formats d'extracció de les dades, la qual cosa permet que l'usuari pugui incorporar-les fàcilment a altres eines per a processos posteriors.

Però també hi ha altres aspectes que van suscitar alguna reserva entre els assistents, com ara el fet que no sigui possible desar localment fases intermèdies del procés d'elaboració d'un glossari, ja que el servidor només les desa temporalment i, en canvi, en el món professional els projectes es poden dilatar en el temps amb períodes més o menys llargs d'inactivitat; o bé la impossibilitat de fer una gestió global i, per tant, més àgil de les dades que han de constituir un glossari.

No obstant aquestes possibles limitacions, és una eina que paga la pena de posar a prova en l'entorn professional per a avaluar-ne amb exactitud les virtuts i els defectes, i perquè cadascú n'exploti les funcionalitats que li siguin més útils, atès que les necessitats de cada professional són diferents. Probablement, no hi ha, ni hi haurà, cap eina que pugui satisfer les necessitats de tothom, però l'Estació Terminus pot satisfer, si més no, algunes de les necessitats de molts professionals, i això ja és molt satisfactori.

Àngels Egea

I Jornada És A Dir: «Els noms propis d'alfabet no llatí en els mitjans de comunicació»

El divendres 20 de febrer es va celebrar la I Jornada És A Dir a l'Auditori de TV3. El tema d'aquesta jornada va congrega representants de la major part de mitjans de comunicació, especialment dels mitjans de comunicació en català, i també de membres d'organismes que poden intervenir en la fixació de la forma catalana d'aquesta classe de noms (com ara l'IEC, Enciclopèdia Catalana, l'Institut Cartogràfic de Catalunya, etc.).

La Jornada va tenir una durada de cinc hores. Durant les primeres dues hores es van fer les comunicacions previstes en el programa, que van posar de manifest les dificultats amb què es troben els professionals de la llengua a l'hora de transcriure al català noms propis (topònims i antropònims) procedents de llengües amb alfabet no llatí. En el cas dels mitjans de comunicació audiovisuals, s'hi afegeix, a més, la dificultat de donar-los una pronúncia apropiada. En algunes d'aquestes comunicacions s'apuntaven possibles

solucions, si més no, per a sortir del pas davant de la necessitat de donar una resposta en molt poc temps. Podeu llegir les comunicacions que es van a presentar a http://esadir.cat/jornadesesAdir/primerajornadaesadir/index_html.

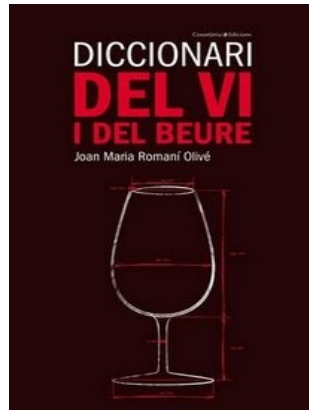
A continuació, i després d'una pausa cafè, els assistents i els ponents es van distribuir en cinc grups de treball d'una dotzena de persones cadascun, en els quals es van debatre alguns aspectes relacionats amb el tema de la Jornada. Els grups estaven conduïts per professionals que asseguraven la participació de tothom i que ajudaven a mantenir viu el debat, que va durar aproximadament una hora. Aquesta va ser la manera d'assegurar la participació activa de tots els assistents i la manera que tothom tingués l'oportunitat d'explicar les dificultats amb què s'ha trobat i de plantejar possibles solucions. Posteriorment, es va fer una posada en comú, consistent en un resum de la discussió i en l'exposició de les conclusions a què havia arribat cada grup de treball, feta per un portaveu de cada grup.

Finalment, es va iniciar un debat general on tothom va tenir l'oportunitat d'intervenir. Va ser especialment remarcable l'intercanvi de punts de vista entre els professionals dels mitjans de comunicació i altres professionals o experts que poden decidir o proposar formes concretes de transcripció i pronúncia per a aquesta classe de noms propis. En aquest sentit, la Jornada es va convertir en un fòrum privilegiat de debat que segurament donarà fruits a curt i a mitjà termini.

Àngels Egea

Una segona edició amb gust de bona anyada

ROMANÍ, Joan Maria. *Diccionari del vi i del beure*. 2a ed. Valls: Cossetània, 2009. 352 p. [Amb equivalències en anglès, espanyol i francès] [1a ed., Barcelona, La Magrana, 1998]

Quan una obra lexicogràfica especialitzada es reedita actualitzada al cap d'onze anys vol dir que és com un vi vell de cupatge que, a més, ha tingut una bona acceptació dels profans i dels entesos.

El dia 19 de febrer de 2009, Jordi Bort Ferrando, president de l'Associació Catalana de Sumillers (anem en compte amb aquest terme, que és un castellanisme; en català, el terme correcte és *sommelier*), va presentar la segona edició del *Diccionari del vi i del beure*, de Joan Maria Romani, a la novella llibreria gastronòmica Know Food de Barcelona, i diem «novella» perquè fou fundada el 2007.

El filòleg i sociolingüista Joan Maria Romani i Olivé, que treballa actualment de tècnic de publicacions i difusió en el Consell

Assessor per al Desenvolupament Sostenible, organisme que assessora la Generalitat de Catalunya i promou la participació de persones, empreses i institucions en l'àmbit de les polítiques i actuacions que tenen incidència sobre el medi ambient i el desenvolupament sostenible, i que enguany celebra el seu desè aniversari (per molts anys!), ha trobat temps per actualitzar i ampliar el diccionari que havia publicat en l'Editorial La Magrana a les acaballes del segle passat (no ens esveréssim pas, que només ha passat una dècada...).

Aquesta obra, que ha crescut de més de seixanta pàgines respecte a la primera edició, conté ara 2.500 entrades, aproximadament, i es complementa amb un apartat dedicat als refranys propis de l'àmbit de

l'enologia i del fet de beure, a més d'un recull d'adreces d'entitats relacionades amb el món del vi. Fins i tot ens ofereix la clau per a entendre la informació, més o menys codificada, que figura en les etiquetes i les contraetiquetes dels vins i en les fitxes tècniques dels diaris.

Cal destacar especialment la qualitat i la utilitat de la informació enciclopèdica que contenen molts dels articles i també la dels croquis que situen en forma de mapa algunes de les regions vitivinícoles.

En conjunt, és, sens dubte, una obra ben feta i profitosa des del punt de vista terminològic i cultural en general.

Josep M. Mestres

La meravellosa vegetació de l'alta muntanya

VIGO, Josep. *L'alta muntanya catalana: Flora i vegetació*. 2a ed. Barcelona, Institut d'Estudis Catalans, 2008. 447 p. [Conté un glossari amb definicions i una llista de noms científics i vulgars de plantes] [1a ed., Centre Excursionista de Catalunya i Montblanc-Martin, 1976]

Si en l'altra ressenya parlàvem del cupatge que ha aconseguit un diccionari pel fet d'haver estat editat per segona vegada al cap d'onze anys, què hem de dir d'una obra reeditada al cap de trenta-dos anys? És clar que el prestigi indiscutible de l'autor —Josep Vigo és el botànic més eminent dels Països Catalans— ens ofereix totes les garanties de qualitat que podríem imaginar.

Josep Vigo i Bonada, catedràtic de biologia vegetal, membre numerari de l'Institut d'Estudis Catalans des de l'any 1978 i autor d'innombrables obres de temàtica diversa, però sempre relacionada amb la botànica, és també, com acabem de dir, l'autor d'aquesta segona edició actualitzada, millorada i revisada amb cura.

La presentació del text, imprès a tot color en paper cuixé, és magnífica, i les il·lustracions, tant les fotografies com els dibuixos de plantes preses del natural tenen una gran qualitat. Igualment, la redacció de les explicacions sobre cada planta i sobre cada tipus de vegetació, expertes i assequibles alhora, en fa un llibre de lectura imprescindible per a les persones amants de la natura.

L'obra es complementa amb un glossari amb definicions que ocupa dinou pàgines i una relació sistemàtica de les plantes esmentades en el text que n'ocupa vuit, ultra un índex general de termes i noms científics que ens remet a les pàgines corresponents on apareixen.

Cal fer una remarca especial del vocabulari de la nomenclatura llatina, que és una utilíssima guia pràctica de pronunciació dels noms científics de les plantes esmentades en l'obra.

Aquesta obra tan ben feta des de tots els punts de vista fou presentada per Josep M. Panareda, membre de l'IEC i membre del Centre Excursionista de Catalunya, el dia 19 de febrer de 2009 a la Sala Pere i Joan Coromines de l'Institut d'Estudis Catalans, juntament amb Salvador Giner, president de l'IEC i Josep Manuel Puente, president del Centre Excursionista de Catalunya, entitats coeditores d'aquesta segona edició.

Novetats

**LLASAT, Carme; LLASAT, Montse. *Diccionari de riscos naturals* [En línia]. Barcelona: Serveis Lingüístics, Universitat de Barcelona, 2009. (Diccionaris Electrònics)
<<http://www.ub.edu/sl/diccionaris/riscosnaturals/>>**

ROMANÍ, Joan Maria. *Diccionari del vi i del beure*. 2a ed. Valls: Cossetània, 2009. 352 p. [Amb equivalències en anglès, espanyol i francès] [1a ed., Barcelona, La Magrana, 1998]

**VALLÈS i XIRAU, J. (dir.). *Noms de plantes* [En línia]. Barcelona: TERMCAT, Centre de Terminologia, cop. 2009. (Diccionaris en Línia)
<http://www.termcat.cat/dicci/noms_plantes/index.html>**

VIGO, Josep. *L'alta muntanya catalana: Flora i vegetació*. 2a ed. Barcelona, Institut d'Estudis Catalans, 2008. 447 p. [Conté un glossari amb definicions i una llista de noms científics i vulgars de plantes] [1a ed., Centre Excursionista de Catalunya i Montblanc-Martin, 1976]

Agenda

II Congreso Internacional de Investigación en Ciencia de la Información (Medellín, 4-6 de maig de 2009)

8a Conferència Terminologia i Intel·ligència Artificial (TIA) (Tolosa, 18-20 de novembre de 2009)

V Giornata Scientifica «Terminologia e plurilinguismo nell'economia internazionale» (Milà, 9 de juny de 2009)

Crida a la presentació d'articles per als números 5 i 6 de la revista *Debate Terminológico*

International Terminology Summer School 2009 (Colònia, 6-10 de juliol de 2009)

8es Jornades científiques de la xarxa LTT 2009: «Passeurs de mots, passeurs d'espoir: lexicologie, terminologie et traduction face au défi de la diversité» (Lisboa, 15-17 d'octubre de 2009)

II Jornada de la Comisión Especializada de Nombres Geográficos: «La importancia del uso normalizado de la toponimia» (Madrid, 24 de març de 2009)

II Jornadas Internacionales de Traductología: «Una mirada interdisciplinaria de la traducción» (Córdoba, Argentina, 13-15 d'agost de 2009)

El web recomanat

Dilluns 9 de març, a les 12.15 h, a l'Aula Magna de l'Edifici Històric de la UB, es va presentar l'espai web *Els sons del català*, a càrrec del catedràtic de Filologia Catalana Joan Solà i les professores Josefina Carrera i Clàudia Pons.

L'espai web *Els sons del català* aplega una sèrie de materials destinats a facilitar l'aprenentatge autònom de la fonètica tant en l'ensenyament secundari com en l'ensenyament superior, però també en l'aprenentatge del català com a llengua estrangera. A més a més, també és útil per als professionals de l'assessorament lingüístic o la logopèdia.

El web permet accedir a quadres de sons animats en Flash, un arxiu de vídeo en què dos parlants nadius (un home i una dona) articulen sons en diferents contextos, diagrames articuladoris animats en Flash que representen la trajectòria de l'aire i els moviments dels articuladors en la producció dels sons, espectrogrames i oscil·logrames.

En aquest moment, els materials de l'espai web estan basats en els sons del dialecte oriental central, i constitueixen una primera fase d'un projecte més ambiciós que acollirà els dialectes més importants i contindrà exercicis generals i específics per a cada dialecte.

SCATERM, Societat Catalana de Terminologia
Institut d'Estudis Catalans. C/ Carme, 47
scaterm.iec.cat

D'acord amb el que estableix la Llei orgànica 15/1999, podeu exercir el dret d'accés, de rectificació, d'oposició i de cancel·lació de les vostres dades per correu electrònic a scaterm@iec.cat.